

Фарэрскія выспы: краіна, людзі, палітыка, гаспадарка

■ КІРЫЛ КАСЬЦЯН

Кірыл Касцюн (нар. у 1982 г.) — навучаецца на магістарскай праграме ва ўніверсітэце Брэмэну, Нямеччына. Абсалвэнт аддзяленьня “міжнароднае права” факультэту міжнародных стасункаў БДУ. Галіна юрыдычных інтарэсаў — права Эўрапейскага Зьвязу і дзяржаваў-удзельніцаў у кантэксьце эўрапейскага права, Эўрапейскі валютны зьвяз, сацыялэгія права.

Фарэрскія выспы, якія знаходзяцца на паўшляху паміж Шкотыяй і Ісьляндыяй, зьяўляюцца архіпэлягам з 18 гарыстых выспаў, тэрыторыяй каля 1400 кв. км і насельніцтвам трохі больш за 47 тысячаў чалавек.

Фарэрскія выспы ёсьць часткаю Данскага каралеўства. Згодна зь першым артыкулам канстытуцыі Даніі, яна распаўсюджваецца на ўсю тэрыторыю каралеўства, у тым ліку і на Фарэры. Гэта значыць, што Фарэрскія выспы разглядаюцца як неад’емная і раўнапраўная частка Каралеўства Даніі. У данскім фолькетынгу (парлямэнт) для паслоў з Фарэраў зарэзэрваваныя 2 мейсцы, што перавышае прапарцыю насельніцтва выспаў стасоўна насельніцтва ўсяе Даніі. У адпаведнасьці з Актам аб самакіраваньні 1948 р. Фарэры зьяўляюцца самакіраванай тэрыторыяй у межах сувэрэнітэту Данскага каралеўства і маюць шырокія паўнамоцтвы ў сфэрах заканадаўчае і выканаўчае ўладаў. Афіцыйны статус выспаў быў зьменены з “правінцыі Даніі” на “самакіраваную супольнасьць у межах Каралеўства Даніі”. Акт аб самакіраваньні стварыў рамы для шырокага самакіраваньня, згодна зь якімі Фарэрскія выспы ажыццяўляюць сваю ўласную палітыку ў той ступені, у якой іх рашэньні не закранаюць Даніі.

Фарэрскія выспы інтэграваныя ў агульную арганізацыю данскіх сілаў паліцыі і судовых структураў. Напрыклад, Фарэры маюць свой уласны крымінальны кодэкс, які, аднак, амаль ідэнтычны данскаму. Рашэньні судаў на Фарэрскіх выспах можна перагледзець у Апэляцыйным Судзе ў Капэнгагене.¹

У якасьці галоўнага прынцыпу данская канстытуцыя прадугледжвае, што замежныя справы і пытаньні бясьпекі ўсіх часткаў Каралеўства Даніі ёсьць кампэтэнцыяй данскага ўраду. Існуе сьціслая і працяглая супраца паміж данскім урадам і фарэрскім самакіраваньнем з мэтай забясьпечыць інтарэсы ўсіх часткаў каралеўства ў сфэры замежнае палітыкі.

Фарэрскія выспы адклалі спробу рэфэрэндуму на конт поўнае незалежнасьці ў 2001 р. Тады прэм’ер Даніі Нюруп-Расмусэн дэклараваў, што Данія спыніць данскую дапамогу праз чатыры гады, калі фарэрцы прагаласуюць за незалежнасьць. Гэтая фінансавая плыня ёсьць жыццёва важнай для эканомікі выспаў, але не зважаючы на тое, што выказваньні сп. Нюрупа-Расмусэна былі асуджаныя фарэрцамі, прэм’ера падтрымала большасьць данскага парлямэнту.² Спробы Фарэраў зноўку распачаць перамовы з Даніяй на конт незалежнасьці былі працягнутыя, але шанцы на атрыманьне незалежнасьці надта малыя. Акрамя таго, большасьць у Лёгтынгу (фарэрскі парлямэнт) выказваецца за захаваньне сувязяў з Даніяй.

Палітычныя і канстытуцыйныя стасункі паміж Даніяй і Фарэрскімі выспамі зьяўляюцца трывалымі і гнуткімі. Не зважаючы на тое, што ад 1973 року Данія зьяўляецца сябрам Эўрапейскага Зьвязу, Фарэрскія выспы выказаліся за тое, каб застацца цалкам па-за межамі ЭЗ. Артыкул 299 (6а) Дамовы, якая ўстанаўлівае Эўрапейскую Супольнасьць, кажа пра тое, што “гэтая дамова не павінна прымяняцца да Фарэрскіх выспаў”. Такім чынам, з праўнага гледзішча створаная дзіўная сытуацыя, калі адная частка Каралеўства (т.б. Данія) ёсьць часткаю Эўразьвязу, у той час як дзьве іншыя (Фарэрскія выспы і Грэнляндія) да ЭЗ не належаць. Больш за тое, пратакол да Дамовы аб далучэньні Даніі да Эўрапейскіх Супольнасьцяў прадугледжвае, што грамадзяне Даніі, якія жывуць на Фарэрскіх выспах ня мусяць трактавацца як данскія грамадзяне ў значэньні дамоваў. Адпаведна, данскія грамадзяне, што жывуць на Фарэрах ня ёсьць грамадзянамі Эўрапейскага Зьвязу. Фарэрскія стасункі з ЭЗ, такім чынам, рэгулююцца спецыяльнымі двухбаковымі дамовамі. Магчымае далучэньне Фарэрскіх выспаў да ЭЗ вымагаць новай аплікацыі на конт чалецтва ў ЭЗ, згодна з працэдурай, якая зьмешчаная ў артыкуле 203 данскае канстытуцыі, і атрымае поўную падтрымку Даніі.

Гэта ўсё значыць, што Фарэрскія выспы, зьяўляючыся часткай Каралеўства Даніі, разглядаюцца як трэцяя краіна ў кантэксьце ЭЗ. Фармальныя дачыненні выспаў з ЭЗ рэгулююцца дзьвюма двухбаковымі дамовамі — Дамовай аб свабодным гандлі і Двухбаковай дамовай аб рыбалоўстве.

Такім чынам, Фарэрскія выспы выбралі ня быць часткай данскага чалецтва ў ЭЗ. Яны заключаюць уласныя дамовы з ЭЗ і іншымі краінамі праз кансультацыі і ў супрацы з данскім міністэрствам замежных справаў. Фарэры атрымліваюць істотныя гаспадарчыя субсыды ад Даніі, нават нягледзячы на тое, што частка выдаткаў вяртаецца ў Данію праз продаж тавараў і ажыццяўленьне іншае камэрцыйнае дзейнасьці і стварэньне працоўных мейсцаў у Даніі.

З падпісаньнем новае Дамовы аб свабодным гандлі паміж Фарэрскімі выспамі і ЭЗ перад Фарэрамі няма істотных перашкодаў у продажы таварнага экспарту ў Эўразьвяз. Раней 60% коштаў фарэрскага экспарту (абсалютнай большасьцю рыба і рыбныя прадукты) закраналі высокія тарыфы і/ці квоты, што стварала пэўныя перашкоды пры

1 B. Dahl, T.Melchior, L.A.Rehof, D.Tamm (eds). Danish Law in a European Prospective. P.509.

2 Link2 Exports — <http://www.link2exports.co.uk/regions.asp?lsid=1969&pid=1453>. — 23.05.2005.

3 (1) Паўнамоцтвы, якія нададзеныя гэтай Канстытуцыяй дзяржаўным органам Каралеўства, могуць быць у межах, якія вызначаныя законам, дэлегаваныя міжнародным арганізацыям, што створаныя на падставе ўзаемнае згоды зь іншымі дзяржавамі ў мэтах спрыяньня разьвіцьцю міжнароднага правапарадку і супрацы.

(2) Для прыняцьця законапраектаў датычна вышэй згаданых пытаньняў патрабуецца большасьць у пяць шостых галасоў ад агульнае колькасьці сябраў Фолькетынгу. Калі законапраект не атрымаў згаданае колькасьці галасоў, але яго падтрымалі большасьцю галасоў, якая патрабуецца для прыняцьця звычайных законапраектаў, а таксама ў тым выпадку, калі яго падтрымае ўрад, законапраект выносіцца на рэфэрэндум у адпаведнасьці з парадкам, зьмешчаным у артыкуле 42.

The Faeroe Islands: land, people, politics, economy

■ KIRYŁ KAŚCIAN

Kirył Kaścian (born in 1982) LLM student at the University of Bremen, Germany; graduated in International Law from International Relations Department, Belarusian State University. Legal interests deal with the law of the European Law and legal systems of particular member-states of the European Union within the context of the law of the EU, EMU, and sociology of law.

Situated roughly half way between Scotland and Iceland in the Northeast Atlantic, the Faeroe Islands are an archipelago of 18 mountainous islands, with a total land area of some 1400 sq. km, a sea area of 274,000 sq. km and a population of just over 47,000.

The Faeroe Islands is a part of the Kingdom of Denmark. According to Article 1 of the Danish Constitution it applies to all parts of the Realm, including the Faeroes, which means that the Faeroe Islands are viewed as integral and equal part of the Kingdom of Denmark. A more than proportionate quota of two seats in the Danish Folketing is reserved for the representatives elected on the Faeroe Islands. As a self-governing territory under the sovereignty of the Kingdom of Denmark, the Faeroe Islands legislate and govern a wide range of areas in accordance with the Home Rule Act of 1948. The islands' official status changed from 'County of Denmark' to 'self-governing community within the Kingdom of Denmark'. Under the Home Rule Act a framework for extensive self-government had been established, so the Faeroese oversaw their own affairs inasmuch as their decisions did not affect Denmark.

The Faeroe Islands are integrated into the general organization of the Danish police force and the judicial structure. For example, the Faeroes has their own criminal code, which is, however, almost identical to the Danish one. Decisions taken by the courts on the Faeroes Islands may be appealed to the Court of Appeal in Copenhagen¹.

As a main principle, the Danish Constitution stipulates that the foreign and security interests of all parts of the Kingdom of Denmark are the responsibility of the Danish government. To safeguard the foreign policy interests of all parts of the Kingdom, a close and continuous co-operation exist between the Danish government and Faeroese home rule government.

The Faeroe Islands postponed an attempt to hold a referendum for full independence in 2001 after then Prime Minister Nyrup Rasmussen declared he would halt Danish aid after four years if they went their own way. This financial lifeline is vital for the Faeroese economy but although Nyrup Rasmussen's determined approach drew condemnation from the islanders, he was backed by a majority of the Danish parliament.² Efforts by the Faeroese to re-open negotiations with Denmark have continued, but their chances of gaining independence are small. Moreover, until now the political majority in the Løgtingið has been in favour of upholding the ties with Denmark.

The political and constitutional relations between Denmark and the Faeroe Islands have proven to be very flexible and strong. Though Denmark since 1973 is a member of the European Union, the Faeroe Islands have chosen to remain completely outside the EU. Article 299 (6a) of the *Treaty establishing the European Community* states that "this Treaty shall not apply to the Faeroe Islands." Thus, from a legal point of view, this created a strange situation in which one part of the Realm (i.e. Denmark) is a part of the European Union, while two other parts (the Faeroes and Greenland) are not. Moreover, a protocol to the treaty of accession of Denmark to the European Communities stipulates that Danish nationals residing in the Faeroe Islands are not to be considered as Danish nationals within the meaning of the treaties. Hence, Danish people living in the Faeroes are not citizens of the European Union. Faeroese relations with the EU are therefore governed by special bilateral agreements. Should the Faeroe Islands decide to join the EU, this would necessitate a renewed application of the procedure enshrined in the Article 203 of the Danish Constitution and would receive the full support of Denmark.

This all means that the Faeroes being a part of the Kingdom of Denmark is being regarded as a third country in an EU context, and the formal relationship is regulated by two bilateral agreements — a Free Trade Agreement and a Bilateral Fisheries Agreement.

As the Faeroe Islands have chosen not to be a part of Denmark's membership of the European Union, they negotiate their own agreements with the EU and other countries, in consultation and cooperation with the Danish foreign ministry. The Faeroes receive very substantial economic support from Denmark, even though some of the expenditure returns to Denmark through the sale of goods and generation of other commercial activities and jobs in Denmark.

Fisheries as the Main Factor of the Faeroese Economy and Bilateral Fisheries Agreement between the Faeroe Islands and the European Union

With an economy overwhelmingly dependent on the fishing and aquaculture industries, the Faeroes are aware of the need to strengthen Faeroese capacity to deal with the challenges of a globalized world. Largely all other commerce in the

1 B. Dahl, T. Melchior, L.A. Rehof, D. Tamm (eds). *Danish Law in a European Prospective*. P.509.

2 Link2 Exports — <http://www.link2exports.co.uk/regions.asp?sid=1969&pid=1453>. — 23.05.2005.

3 (1) Powers vested in the authorities of the Realm under this Constitutional Act may, to such extent as shall be provided by statute, be delegated to international authorities set up by mutual agreement with other states for the promotion of international rules of law and cooperation.

(2) For the enactment of a Bill dealing with the above, a majority of five-sixths of the members of the Folketing shall be required. If this majority is not obtained, whereas the majority required for the passing of ordinary Bills is obtained, and if the Government maintains it, the Bill shall be submitted to the electorate for approval or rejection in accordance with the rules for referenda laid down in section 42.

дзеінасьці на рынку ЭЗ. Згодна з новаю дамовай, адсотак экспарту, закрануты тарыфамі, складае 3-5% фарэрскага экспарту і складаецца пераважна з крэвэткаў. У выніку 95-97% усяго экспарту знаходзіцца ў вольным гандлі. Такім чынам, перапрацаваная на Фарэрах марская рыба мае бесперашкодны доступ на рынак ЭЗ, гэтаксама як і ласось, узгадаваны на фарэрскіх аквафэрмах. Адзіным абмежаваньнем у новай дамоўе ёсьць тое, што ў выпадку недахопу ўласна вылаўленае рыбы, Фарэры ня могуць набываць рыбу ў іншай краіне, напрыклад, Нарвэгіі, і далей прадаваць яе на рынку ЭЗ пры адсутнасьці тарыфаў.

28 лістапада 2003 року Фарэрскія выспы і ЭЗ падпісалі дамову наконт удзелу Фарэраў у Панэўрапейскай сыстэме кумуляцыі паходжаньня. Гэта было пазытыўным вынікам ня толькі ў перамовах з ЭЗ, але і для фарэрскае прамысловасьці і грамадства наагул.

Рыбалоўства як галоўны чыньнік фарэрскае гаспадаркі. Двухбаковая Дамова паміж Фарэрскімі выспамі і Эўрапейскім Зьвязам

З гаспадаркаю, якая амаль цалкам залежыць ад рыбалоўнае і аквакультурнае індустрыяў, Фарэрскія выспы здаюць сабе справу наконт неабходнасьці ўзмацненьня ейнае канкурэнтаздольнасьці на сусьветным рынку. Зьбольшага ўся іншая камэрцыйная дзейнасьць паходзіць з рыбнай індустрыі. Сельская гаспадарка, што практычна цалкам ёсьць сынонімам авечагадоўлі, мае нязначны характар. У водах, што атачаюць Фарэрскія выспы, рыбалоўства ажыццяўляюць траўлеры, якія забяспечваюць сыравінай фабрыкі па перапрацоўцы рыбы.

Аднак, нафта, якую знайшлі на брытыйскім баку ад памежнай лініі, што падзяляе Шэтлэндзію і Фарэрскія выспы, стымулявала цікавасьць да магчымай наяўнасьці радовішчаў нафты і ў фарэрскіх марскіх водах. Першыя тэставыя сьвідраваньні адбыліся ў 2001 року.

Павелічэньне гаспадарчай самастойнасьці ёсьць ключавым фактарам у забяспечаньні ўстойлівага разьвітку й стымуляваньня эканамічнай разнастайнасьці. Тэндэнцыя да зьмяншэньня рыбных запасаў стварае непераадольныя цяжкасьці ў атрыманні поўнай эканамічнай незалежнасьці ад Даніі.

Прадукты рыбалоўства складаюць прыкладна 98% фарэрскага экспарту, 80% якога накіроўваецца ў краіны ЭЗ, і такім чынам зьяўляюцца найгалоўнейшаю і адзіною істотнаю крыніцаю прыбыткаў для Фарэрскіх выспаў. У такі спосаб Фарэрская эканоміка вельмі адчувальная да зьменаў на ўсясьветным рыбным рынку. Адпаведна, экспартныя прыбыткі могуць вагацца год ад году з прычынаў зьменаў у колькасьці вылаву і коштах, і гэтыя зьмены аказваюць хуткі ўплыў на ўсю эканоміку.

Рыбалавецкі флёт складаецца з 189 суднаў агульным танажам у 68,500 ВРТ (2002).⁵ Яны адрозьніваюцца ад малых драўляных прыбярэжных суднаў да сучасных фабрыкаў-траўлераў. Гэтыя караблі ловяць рыбу пераважна вакол Фарэраў, але каля 40% рыбы з фарэрскага экспарту вылаўленыя ў міжнародных ці замежных водах.

Марскія фэрмы ёсьць адносна новаю галіною для Фарэрскіх выспаў. Распачалася іх дзейнасьць напачатку 1980-х. Прадукцыя марскіх фэрмаў зьмянялася цягам гадоў. У 2002 ейны экспарт складаў 23% агульнага экспарту.⁶ Фарэры наклалі абмежаваньні на замежную ўласнасьць сфэры аквакультуры. Замежная ўласнасьць ня можа сягаць больш за 33% у статутных фондах фарэрскіх аквакультурных кампаніяў. Гэтыя абмежаваньні тым ня менш не перадухілілі кантролю нарвэскім гігантам Пан Фіш разам зь іхным партнэрам Вэстлак блізу паловы прадукцыі, створанай на Фарэрскіх выспах.⁷ Аднак у 2004 року гэтыя амежаваньні былі скасаваныя.

Ад 1 студзеня 1977 было вырашана стварыць вакол Фарэрскіх выспаў зону рыбалоўства адлегласьцю 200 марскіх міляў, дзе Фарэрскія выспы могуць ажыццяўляць свае сувэрэнныя правы з мэтай дасьледаваньня, эксплюатацыі, кансэрвацыі і мэнаджмэнту ў сфэры жывых рэсурсаў. Такім чынам, Супольнасьць пагадзілася на тое, што межы зонаў рыбалоўства (у далейшым тычыцца тэрыторыі рыбалоўнае юрысдыкцыі Супольнасьці) маюць сягаць да 200 марскіх міляў. Рыбалоўства ў іх ажыццяўляецца ў межах агульнае рыбалоўнае палітыкі Супольнасьці.⁸

Гэта ўключае кансэрвацыю і нагляд за жывымі марскімі і падводнымі рэсурсамі ў 200-мільнай рыбалавецкай зоне, а таксама гандаль, прамысловую і экалягічную палітыку, транспарт, камунікацыі, культуру, адукацыю і дасьледаваньні.

Дамова аб рыбалоўстве паміж Эўрапейскімі Супольнасьцямі, з аднаго боку, і Ўрадам Даніі і Самакіраваньнем Фарэрскіх выспаў, зь іншага боку, прызнае статус Фарэрскіх выспаў як самакіраванае інтэграванае часткі аднае з краінаў-чальцоў Супольнасьці.

Згодна з Дамовай, кжны бок мусіць гарантаваць доступ рыбалавецкім суднам іншага боку з мэтай рыбалоўства на тэрыторыі, якая знаходзіцца ў ягонае юрысдыкцыі паводле палажэньняў, што зьмешчаныя ў Дамоўе.

Паводле Дамовы, кжны бок штогод вызначае дзеля гэтага тэрыторыю рыбалавецкае юрысдыкцыі. Падставай для гэтага вызначэньня ёсьць найперш рацыянальны мэнаджмэнт у сфэры жывых рэсурсаў. Згодна з палажэньнямі артыкулу 2, памер агульнага дазволу на вылаў аднаго ці некалькіх відаў вызначаецца на падставе найлепшых атрыманых навуковых дадзеных, узаемазалежнасьці відаў, працы адпаведных міжнародных арганізацыяў ды іншых істотных чыньнікаў. Пасьля адпаведных кансультацыяў вызначаюцца квоты вылаву рыбы і раёны для рыбалавецкіх суднаў іншага боку. Бакі Дамовы маюць збалянсавана ставіцца да сваіх патрэбаў у адпаведным раёне вы-

4 Найбуйнейшымі экспартнымі рынкамі ёсьць Вялікая Брытанія (24%), Данія (21%), Гішпанія (12%), Францыя (8%) і Нямеччына (6%) — Prospect Føroya Landsstýri November 2003. P.19.

5 The Faeroese Securities Market — <http://vmf.fo/EN/category.aspx?catID=89>. — 27.05.2005.

6 Тамсама.

7 Дзейнасьць Пан Фіш на Фарэрскіх выспах ажыццяўляецца П/Ф Вэстсалмон праз мэнаджарскі кантракт паміж усімі кампаніямі ў групе Вэстлак і групе Лаксолінг (Пан Фіш). Пан Фіш АСА валодае 67% гэтае кампаніі. Астатнія 33% належаць іх партнэрам на Фарэрскіх выспах.

8 Прэамбула Дамовы аб рыбалоўстве паміж Эўрапейскай Супольнасьцю, з аднаго боку, і Ўрадам Даніі і Самакіраваньнем Фарэрскіх выспаў, зь іншага боку.

Faeroes derives from the fishing industry. Agriculture, mainly synonymous with sheep-raising, is of merely marginal significance. In the waters around the Faeroe Islands, fishing is carried out with trawlers, which supply fish for the filet factories on land.

However, discovery of oil on the British side of the boundary line between the Shetland Islands and the Faeroe Islands has stimulated interest in prospecting for oil in the Faeroese marine territories. The first test drilling took place in 2001.

Enhancing economic independence of the Faeroes is a key factor in ensuring sustainable development and stimulating economic diversity. The growing depletion of fish stock makes it very difficult to gain complete economic independence from Denmark. Fisheries products counts for approximately 98% of the Faeroese export, 80 per cent of which go to the EU4, and therefore the most important single source of income for the Faeroes. The Faeroese economy is thus very sensitive to the international market for fish. Consequently, the export income can fluctuate significantly from one year to the next because of changes in catch and price, and these fluctuations spread quickly throughout the economy.

The fishing fleet today consists of about 189 vessels with a total tonnage of 68,500 GRT (2002).⁵ They range from small wooden coastal vessels to sophisticated factory trawlers. These vessels mostly fish around the Faeroes, but about 40% of the fish that the Faeroese export comes from international or foreign waters.

The sea farming industry is a relatively new industry in the Faeroe Islands. It started in the early 1980s. Production has been volatile over the years. In 2002 its export value corresponded to 23% of the total export.⁶ The Faeroes has implemented foreign ownership restrictions on the aquaculture industry. Foreign interests could thereby not own more than 33 per cent of the shares in Faeroes aquaculture companies. The regulations have nevertheless not prevented Norwegian Pan Fish in having the right to control about half of the Faeroe Islands' production, together with their co-operating partners in Vestlax.⁷ However, in 2004 this restriction was removed for the Faeroese fish farming industry.

It has been decided to establish around the Faeroe Islands, with effect from 1 January 1977, a fishery zone extending to 200 nautical miles off the coast within which the Faeroe Islands exercises sovereign rights for the purpose of exploring, exploiting, conserving and managing the living resources thereof and that the Community has agreed that the limits of the fishery zones of its Member States (hereinafter referred to as the area of fisheries jurisdiction of the Community) shall extend up to 200 nautical miles, fishing within these limits being subject to the common fishery policy of the Community.⁸

These include the conservation and management of living marine resources within the 200-mile fisheries zone, sub-surface resources, trade, fiscal, industrial and environmental policies, transport, communications, culture, education and research.

The Agreement on fisheries between the European Economic Community, of the one part, and the Government of Denmark and the Home Government of the Faeroe Islands, of the other part recognizes the status of the Faeroe Islands as a self-governing integral part of one of the Member States of the Community.

Under the Agreement each Party of it shall grant access to fishing vessels of the other Party to fish within its area of fisheries jurisdiction in accordance with the provisions set out in the Agreement.

It is stated in the Agreement that each Party annually determines for its area of fisheries jurisdiction. The basis of such determination is the need for rational management of the living resources. According to the provisions of Article 2 the total allowable catch for individual stocks or complexes of stocks is defined taking into account the best scientific evidence available to it, the interdependence of stocks, the work of appropriate international organizations and other relevant factors. After appropriate consultations, allotments for fishing vessels of the other Party and the areas within which these allotments may be fished. The Parties of the Agreement aim to balance their fishing possibilities in their respective fishery zones, taking into account the habitual catches of both Parties. The level of fisheries taken by each Party shall not be of such a nature as to jeopardize the full exercise of the fishing rights allocated under the Agreement.

It may be required by each Party that fishing in its area of fisheries jurisdiction by fishing vessels of the other Party shall be subject to license. In this case, the competent authority of each Party communicates in due time to the other Party the name, registration number, and other relevant particulars of the fishing vessels which shall be eligible to fish within the area of fisheries jurisdiction of the other Party. The second Party thereupon issues such licenses in a manner commensurate with the possibilities for fishing granted under the provisions of Article 2

As to Article 6 the Parties undertake to cooperate to ensure proper management and conservation of the living resources of the sea, and to facilitate the necessary scientific research in this respect, in particular with regard to:

(a) stocks occurring within the areas of fisheries jurisdiction of both Parties, with a view to achieving, as far as practicable, harmonization of measures for the regulation of fisheries in respect of such stocks;

(b) stocks of common interest occurring within the areas of fisheries jurisdiction of both Parties and in the areas beyond and adjacent to those areas.

However, like other peripheral fisheries dependent communities bordering upon the North Atlantic, the Faeroese have not found it compatible with their vital interests to become subject to the Common Fisheries Policy. The main reason is that the Common Fisheries Policy is far from the main principles of the European Union that is the principles of free trade and level playing field for competition. The root of the problem is that the European Union does not regard fisheries processes as industrial processes but rather link them with agriculture closely related to social policy and regional policy. The Council of Ministers in the

4 The largest export markets are Great Britain (24%), Denmark(21%), Spain (12%), France (8%) and Germany (6%) — Prospect Føroya Landsstýri November 2003. P.19.

5 The Faeroese Securities Market — <http://vmf.fo/EN/category.aspx?catID=89>. — 27.05.2005.

6 Ibid.

7 Pan Fish's operations in the Faeroe Islands are managed by P/F Vestsalmon — through a management contract between all of the companies in the Vestlax group and the Laksaling group (Pan Fish). Pan Fish ASA owns 67% of this company. The remaining 33% is owned by their close collaborative partners in the Faeroe Islands.

8 Pan Fish's operations in the Faeroe Islands are managed by P/F Vestsalmon — through a management contract between all of the companies in the Vestlax group and the Laksaling group (Pan Fish). Pan Fish ASA owns 67% of this company. The remaining 33% is owned by their close collaborative partners in the Faeroe Islands.

лаву, беручы пад увагу звычайныя вылавы абодвух бакоў. Колькасьць вылаўленай кожным бокам рыбы ня мусіць ствараць небяспёкі поўнаму ажыццяўленьню правоў на вылаў рыбы, што ўсталяваныя Дамоваю.

Кажны бок можа вызначыць, што іншы бок можа ажыццяўляць рыбалоўства на тэрыторыі ягонай юрысдыкцыі на падставе ліцэнзіі. У гэтым выпадку кампэтэнтны орган аднаго боку ў належны час паведамляе кампэтэнтнаму органу іншага боку назоў, рэгістрацыйны нумар ды іншыя неабходныя дадзеныя рыбалавецкіх суднаў, якія маюць атрымаць права на вылаў рыбы ў тэрыторыі юрысдыкцыі іншага боку. Іншы бок на гэтай падставе выдае адпаведныя ліцэнзіі ў спосаб, што адпавядае магчымасьцям вылаву, якія зьмешчаныя ў артыкуле 2.

У адпаведнасьці з артыкулам 6, бакі ажыццяўляюць супраць, каб забяспечыць належны мэнэджмэнт і захаваньне жывых рэсурсаў мора і паспрыяць неабходным навуковым дасьледваньням у гэтай сфэры, у прыватнасьці датычна:

- а. рыбных запасаў, што трапляюцца на тэрыторыях рыбалоўнае юрысдыкцыі абодвух бакоў з мэтай дасягненьня гарманізацыі захадаў для рэгуляваньня рыбалоўства з захаваньнем гэтых запасаў у той ступені, у якой гэта магчыма;
- б. рыбных запасаў агульнага інтарэсу, якія трапляюцца ў тэрыторыях вылаву абодвух бакоў, а таксама на сумежных тэрыторыях і па-за імі.

Аднак, як і іншыя пэрыфэрычныя грамадзтвы ў Паўночнай Атлянтыцы, што залежаць ад рыбалоўства, фарэрцы лічаць Агульную палітыку ў сфэры рыбалоўства ЭЗ неадпаведнай іхным жыцьцёвым інтарэсам. Галоўнаю прычынай гэтага ёсьць наступная: агульная палітыка ў сфэры рыбалоўства ЭЗ далёкая ад такіх прынцыпаў ЭЗ, як прынцып свабоднага гандлю ці памеры прасторы для канкурэнцыі. Прычыны гэтае праблемы палягаюць на тым, што Эўразьвяз уважае рыбалоўства не за прамысловы працэс, але хутчэй набліжае гэтую галіну да сельскае гаспадаркі, якая сыцісла зьнітаваная з сацыяльнаю й рэгіянальнаю палітыкай. Рада Міністраў Эўразьвязу вырашае на конт агульных памераў вылаву, што ў жадны спосаб не стасуецца з навуковымі абгрунтаваньнямі. Эфэктам ёсьць тое, што цалкам устойлівыя папуляцыі вялікай колькасьці рыбных запасаў знаходзяцца пад пагрозай. Дзяржаўныя субсыдыі ў Эўразьвязе падтрымліваюць інвэстыцыі, якія ня будуць і ня могуць быць сплочаныя. А вынікам дзяржаўных субсыдыяў ёсьць неэфэктыўная індустрыя рыбалоўства.

Рыбалавецкі флёт у Эўразьвязе завялікі і задаргі. Дзяржаўныя субсыдыі пагаршаюць сытуацыю і шкодзяць натуральнай канкурэнцыі. Дзяржаўныя субсыдыі, што заахвочваюць інвэстыцыі, мусяць быць скасаваныя. Эўрапейскі Зьвяз грунтуецца на выкарыстаньні эканамічных інструмэнтаў для дасягненьня палітычных мэтаў. Агульная палітыка ў сфэры рыбалоўства перакульвае гэтыя прынцыпы дагары нагамі, калі яна выкарыстоўваецца, каб атрымаць кантроль па-над рэсурсамі новых чальцоў.⁹ Далучэньне краінаў Паўночнае Атлянтыкі, у тым ліку і Фарэрскіх выспаў, да Эўрапейскага Зьвязу вымагае таго, каб яны адмовіліся ад уласных рыбных рэсурсаў на карысьць Агульнае палітыкі ў сфэры рыбалоўства, што станеца для гэтых краінаў вельмі значным крокам назад.¹⁰

Дамова аб гандлі паміж Фарэрскімі выспамі і Эўрапейскім зьвязам

У 1974 годзе Лёгтынг аднагалосна прагаласаваў супраць падачы Фарэрскімі выспамі заяўкі на чалецтва ў ЭЗ. Артыкул 3(1)11 Мыйтнага кодэксу ЭЗ адмыслова выключае Фарэрскія выспы з мыйтнае тэрыторыі Эўрапейскага Зьвязу.

Чалецтва ў ЭЗ ёсьць патэнцыйнаю пагрозай эфэктыўнаму выкарыстаньню рыбных запасаў у фарэрскіх водах (у межах 200-мільнае зоны). Замест гэтага была заключаная часовая Дамова аб гандлі паміж Фарэрскімі выспамі і Эўрапейскім Зьвязам. Гэтая дамова была па сваёй сутнасьці дамовай аб свабодным гандлі і ў гэтай якасьці была зарэгістраваная ГАТТ. Гэтая Дамова аб гандлі была замененая ў 1991 годзе афіцыйнаю дамовай аб гандлі паміж Фарэрамі і Эўрапейскаю Супольнасьцю, якая была дамовай на ўзор тых, што заключаліся паміж ЭЭС і краінамі Эўрапейскай Асацыяцыі Свабоднага Гандлю цягам 1970-х. У якасьці ўмовы, зьмешчанай у Дамове, Фарэрскія выспы ў 1993 годзе прынялі рэжым ПДВ і выкананьне імпартных абавязкаў па некаторых відах спажывецкіх тавараў. Падатак на дададзеную вартасьць складае зараз 25%.¹² Гэтая Дамова аб свабодным гандлі паміж Фарэрскімі выспамі і Эўрапейскаю Супольнасьцю была перагледжана ў 1996 і 1998 гадох пасля перамоваў паміж бакамі. Быў заменены пратакол 1 аб доступе на рынак. Новая дамова паміж Урадам Фарэраў і ЭЗ прызнае наступныя часткі Дамовы аб гандлі, што страцілі моц: цэнавае рэгуляваньне, увядзеньне максымуму на экспарт, абмежаваньні датычна ласоса, статыстычны кантроль ды іншыя адмысловыя пагадненьні па іншых прадуктах.

Гэтая дамова тычыцца прадуктаў, якія паходзяць з Фарэрскіх выспаў ці з краінаў Супольнасьці а таксама:

- i. падпадаюць пад разьдзелы 25 і 97 Гарманізаванае сыстэмы, іншыя што зьмешчаныя ў дадатку II Дамовы, якая ўстанаўлівае Эўрапейскую Супольнасьць, і іншыя, чым тыя, што зьмешчаныя ў дадатку I гэтай дамовы;
- ii. згадваюцца ў пратаколах 1, 2 і 4 гэтай Дамовы з належнай увагай да пагадненьняў, якія забяспечваюцца гэтымі пратаколамі.

Відавочна, празь перагляд пратаколу I большасьць пачатковых абмежаваньняў былі скасаваныя. Гэта дало магчымасьць Фарэрскім выспам экспартаваць большую частку іх рыбных прадуктаў на рынак Эўразьвязу без абмежаваньняў. Аднак, дагэтуль ЭЗ мае колькасныя абмежаваньні ў некаторых жыцьцёва важных сфэрах фарэрскае прамысловасьці. Перагляд Дамовы аб гандлі зрабіў яе больш адпаведнай правілам Усясьветнае Арганізацыі Гандлю.

1 лютага 2001 року пачаў сваю дзейнасьць новы вэтэрынарны пратакол паміж Фарэрамі і ЭЗ, які быў складнікам Дамовы аб гандлі. Такім чынам, Фарэрскія выспы замацавалі сабе доступ на найістотнейшы для сваёй гаспадаркі рынак. Паводле пратаколу, Фарэрскія выспы забавязуюцца прыняць адпаведныя правілы Супольнасьці, каб да-

9 Прамова сп. Гальдара Асгрымсана (ад 15 верасьня стаў прэм'ер-міністрам Ісьляндый) на адкрыцьці канфэрэнцыі "An Ocean of Opportunities" у Акурэйры, Ісьляндія 8 верасьня 2004 — http://www.framsokn.is/framsokn/frettir/utanrikismal/?ew_news_onlyarea=&ew_news_onlyposition=10&cat_id=12104&ew_10_a_id=86643. -26.05.2005.

10 Тамсама.

11 1. Мыйтная тэрыторыя Супольнасьці складаецца з: ... — тэрыторыі Каралеўства Даніі за выняткам Фарэрскіх выспаў і Грэнляндый.

12 Landsbanki Føroya Information Memorandum 2004. P.19

European Union decides upon total allowable catches that are far above the scientific advice. The effect is that the very sustainability of a high number of stocks is brought under threat. State subsidies in the European Union have encouraged investments that will not and cannot pay off. The result of state subsidies is an inefficient fishing industry.

The fishing fleet in the European Union is too large and too expensive. State subsidies have aggravated the situation and damaged natural competition. State subsidies that encourage investment should be abolished. The European Union is based on using economic tools to reach political goals. The Common Fisheries Policy turns these principles around when it is used to gain control over the resources of new entrants.⁹ The demand from the European Union that the countries in the North Atlantic, including the Faeroe Islands, should give up control over their fisheries resources upon joining the Union is a demand for them to go back into the past.

Trade Agreements between the Faeroes and the EU

In 1974, Løgtingið decided by an unanimous vote not to apply for EU membership. Article 3 (1)¹⁰ of the EU's Customs Code, as amended, specifically excludes the Faeroe Islands from the customs territory of the European Union.

The EU membership is a potential threat to efficient management of the stock of fish in Faeroese waters (within the 200-mile limit). Instead, an interim Trade Agreement was concluded between the Faeroes and the EC. The trade agreement was fundamentally a free trade agreement and as such reported to GATT by the EU. This Trade Agreement was replaced in 1991 by a formal agreement on trade between the Faeroes and the EEC, which was a mutual Trade Agreement of the type made between EEC and the EFTA countries in the 1970s. As a condition of the 1991 trade agreement, the Faeroe Islands in 1993 implemented a value-added tax regime and excise duties replaced the fiscal import duties on some consumption items. The value-added tax (VAT) now stands at 25%.¹¹ This Free Trade Agreement between the Faeroes and the EC agreement was revised in 1996, and in 1998, after negotiations between the Parties, protocol 1 on market access was replaced. A new agreement concluded between the Faeroese Government and the EU invalidates the following sections of the trade agreement: price arrangements, reference ceilings for export, restrictions on salmon, statistics control and other product specific agreements.

This Agreement applies to products originating in the Community or the Faeroes:

- (i) which fall within Chapters 25 to 97 of the Harmonized System, other than those listed in Annex II to the Treaty establishing the European Community, and other than those listed in Annex I to this Agreement;
- (ii) which are specified in Protocols 1, 2 and 4 to this Agreement, with due regard to the arrangements provided for in those Protocols.

Obviously, with the revised protocol 1, most of the original restrictions were removed, letting the Faeroes export most of its fish products to the EU market without restrictions. However, EU still has quantitative restrictions on some areas of vital importance for the Faeroese industry. The revision of the Trade Agreement also made it in better keeping with the WTO rules.

On February 1st 2001 a new veterinary Protocol, which constitutes as a part of the Trade Agreement, with the EU was enforced, and the Faeroes were thereby guaranteed access to the most important market. Under the Protocol the Faeroe Islands undertake to apply the relevant Community rules to accept of live animals and animal products originating from the EU, imports from third countries and undertake to send to the territory of the European Community only live animals and animal products in conformity with the conditions laid down in this Decision. The Faeroe Islands agree to apply, in the future, the conditions for imports from third countries fixed by European Community legislation for third country imports.

Concerning fish diseases (in particular, infectious salmon anaemia, ISA) the Faeroe Islands implemented Council Directive 82/894/EEC. The arrangement for the participation of the Faeroe Islands in the animal diseases computerised system (ADNS) is to be established by Commission and Faeroe Islands officials.¹² ISA is the biggest disease problem in the fish farming industry in general and in the Faeroe Islands in particular. Outbreaks of this virus result in losses related to disruptions in production and forced harvesting of fish in contaminated sites. The first outbreak of the ISA happened in the Faeroes in 2000 and was followed by a further five in 2001.¹³ The Norwegian salmon farming giant Pan Fish had outbreaks in two of their sites in the Faeroes in both 2002 and 2003.¹⁴ In the Faeroe Islands the authorities have now prepared national plan for combating the disease, which involve vaccination in the area at risk. An effective vaccine against ISA has also been developed, but the industry is awaiting approval from the EU.¹⁵ So, the Faeroes will be the first country in the world to vaccinate against ISA.

The free trade agreement with the EU has eliminated tariffs on Faeroese processed fish exports to the EU (except for shrimp), but there is still concern by some Faeroese fish processors that because the Faeroes is outside the EU, some EU companies may still try to reduce Faeroese competition by promoting non-tariff barriers. This is one of the arguments for Faeroese membership in the EU, but a stronger counter-argument is that membership in the EU will considerably reduce the country's control over its fishing stocks. One factor weighing against processing in the Faeroes is that a processing plant, e.g. in Denmark, can deliver processed fish to the large European market more quickly than can a processing factory in the Faeroes.

9 Speech of Mr. Halldór Ásgrímsson (took over as Iceland's Prime Minister on September 15th 2004) on the opening of the conference "An Ocean of Opportunities" in Akureyri, Iceland, hosted by ISB on September 8th 2004—http://www.framsokn.is/framsokn/frettir/utanrikismal/?ew_news_onlyarea=&ew_news_onlyposition=10&cat_id=12104&ew_10_a_id=86643. –26.05.2005.

10 1. The customs territory of the Community shall comprise: ... — the territory of the Kingdom of Denmark, except the Faeroe Islands and Greenland.

11 Landsbanki Føroya Information Memorandum 2004. P.19

12 Recommendation by the Veterinary Subgroup EC — Faeroe Islands.

13 A Report of the Royal Society of Edinburgh Working Party on Infectious Salmon Anaemia. P.10.

14 Pan Fish Faeroe Islands <http://www.panfish.no/newsread/news.asp?WCE=level2Faeroelands&D=1&N=5011&L=2> — 29.05.2005.

15 Ibid.

пусьціць жывых жывёлаў і жывёльныя прадукты, якія паходзяць з тэрыторыі ЭЗ, імпарта з трэйціх краінаў. Фарэрскія выспы гарантуюць тое, што будуць накіроўваць на тэрыторыю ЭЗ жывых жывёлаў і жывёльныя прадукты ў адпаведнасьці з умовамі гэтага рашэньня. Фарэрскія выспы згодныя ў будучыні прыняць умовы наконт імпарта з трэйціх краінаў, якія замацаваныя ў заканадаўстве ЭЗ датычна імпарта з трэйціх краінаў.

Што да хваробаў рыбы (у прыватнасьці, інфэкцыйнае анэміі ласосю), Фарэрскія выспы прынялі дырэктыву 82/894/ЕЕС. Пагадненьне наконт удзелу Фарэрскіх выспаў у кампутарызаванай сыстэме захворваньняў жывёлаў мусіць быць дасягнутае паміж Эўракамісіяй і самакіраваньнем Фарэрскіх выспаў.¹³

Дамова аб свабодным гандлі з ЭЗ скасавала тарыфы на экспарт рыбы (гэта не датычыць крэвэткаў), перапрацаванай на Фарэрскіх выспах. Аднак, дагэтуль існуе непакой некаторых фарэрскіх вытворцаў рыбы з прычыны таго, што Фарэрскія выспы знаходзяцца па-за межамі ЭЗ, а таму некаторыя кампаніі з ЭЗ могуць спрабаваць пазбавіцца ад фарэрскіх канкурэнтаў праз падвышэньне нетарыфных бар'ераў. Гэта зьяўляецца адным з аргумэнтаў наконт фарэрскага чалецтва ў ЭЗ. Аднак на тое існуе больш моцны контараргумэнт пра тое, што чалецтва ў ЭЗ істотна зьменшыць кантроль Фарэрскіх выспаў над уласнымі рыбнымі запасамі. Фактарам супраць разьмяшчэньня перапрацоўных фабрыкаў на Фарэрах ёсьць тое, што фабрыка, напрыклад, у Даніі зможа даставіць на вялікі эўрапейскі рынак нашмат хутчэй, чым фарэрская.

З падпісаньнем новае Дамовы аб свабодным гандлі паміж Фарэрскімі выспамі і ЭЗ перад Фарэрамі няма істотных перашкодаў у продажы таварнага экспарту ў Эўразьвяз. Раней 60% коштаў фарэрскага экспарту (абсалютнай большасьцю рыба і рыбныя прадукты) закраналі высокія тарыфы і/ці квоты, што стварала пэўныя перашкоды дзейнасьці на рынку ЭЗ. Згодна з новаю дамовай, адсотак экспарту, закрануты тарыфамі, складае 3-5% фарэрскага экспарту і складаецца пераважна з крэвэткаў. Такім чынам, 95-97% усяго экспарту знаходзіцца ў вольным гандлі.¹⁴ Такім чынам, перапрацаваная на Фарэрах марская рыба мае бесперашкодны доступ на рынак ЭЗ, гэтаксама як і ласось, узгадаваны на фарэрскіх аквафэрмах. Адзіным абмежаваньнем у новай дамове ёсьць тое, што ў выпадку недахопу ўласна вылаўленае рыбы, Фарэры ня могуць набываць рыбу ў іншае краіны, напрыклад, Нарвэгіі, і далей прадаваць яе на рынку ЭЗ пры адсутнасьці тарыфаў.

28 лістапада 2003 року Фарэрскія выспы і ЭЗ падпісалі дамову наконт удзелу Фарэраў у Панэўрапейскай сыстэме кумуляцыі паходжаньня. Гэта было пазытыўным вынікам ня толькі ў перамовах з ЭЗ, але і для фарэрскае прамысловасьці і грамадства наагул.

Вынікам Дамовы аб гандлі паміж Фарэрскімі выспамі і ЭЗ сталася таксама тое, што фарэрскі мытны закон базуецца на міжнародным гарманізаваным апісаньні тавараў і сыстэме кодаў Рады мытнай супрацы (CCC), а мытныя пошліны — на тарыфах ЭЗ і ГАТТ.¹⁵

Выснова: Ісьляндзкая мадэль замест чалецтва ў Эўразьвязе

Фарэрскія выспы адмовіліся ад чалецтва ў ЭЗ. Замест гэтага Фарэры маюць дзьве дамовы, якія рэгулююць іхныя стасункі з Эўразьвязам. Першая зь іх аб рыбалоўстве, якая забяспечвае доступ Фарэрскіх выспаў і ЭЗ да прыбярэжных водаў адно аднаго з мэтай рыбалоўства. Другая дамова — аб гандлі, якая забяспечвае скасаваньне мытных пошлінаў і колькасных абмежаваньняў у гандлі паміж Фарэрскімі выспамі і Эўразьвязам. Праз Фарэры, што “стратэгічна разьмешчаныя” побач з паўночнаю часткаю рынку ЭЗ, пралягаюць зручныя рэгіянальныя і міжнародныя паветраныя шляхі паміж ЭЗ і Ісьляндзіяй.

Далейшы разьвітак стасункаў паміж Фарэрскімі выспамі і Эўразьвязам можна разглядаць з розных пэрспэктываў, аднак неабходна браць пад увагу структуры фарэрскае гаспадаркі, якая цалкам залежыць ад рыбалоўства і аквакультуры. З аднаго боку, чалецтва ў ЭЗ для Фарэрскіх выспаў ня мусіць быць адрывутым цалкам грамадзтвам. Далейшыя высілкі маюць быць зробленымі, каб забяспечыць штогод падвельчэньне колькасьці прыхільнікаў чалецтва ў ЭЗ. Але, зь іншага боку, паўночна-атлянтычныя дзяржавы цалкам залежаць ад рыбалоўства. Яны здолелі стварыць устойлівую сыстэму рыбалоўства з эфэктыўнай індустрыяй. Гэтым дзяржавам немагчыма адмовіцца ад кантролю за рыбнымі рэсурсамі і далучыцца да агульнай палітыкі ў сфэры рыбалоўства, якая даказала, што ня ёсьць у стане кіраваць уласнымі рэсурсамі.

Аднак падаецца, што Ісьляндзія зьяўляецца найлепшым прыкладам для Фарэраў, асабліва калі вядзецца пра фарэрскую гаспадарку. Безумоўна, Ісьляндзія большая за Фарэры, але ейная эканоміка заснаваная на рыбнай прамысловасьці. Нягледзячы на тое, што рыбалоўства ёсьць меншым, чым раней, складнікам ВУП, менавіта яно дамінавала ў Ісьляндзкай эканоміцы ў ранейшы пэрыяд. Больш за тое, Ісьляндзія ёсьць краінай дабрабыту, з выдаткамі на гэта прыкладна ў два разы меншымі, чым у іншых паўночных краінах дабрабыту. Выкарыстаньне Ісьляндзіі ў якасьці мадэлі для фарэрскае дзяржавы дабрабыту ёсьць жыццяздольнай ня толькі таму, што яна была паспяхова ўвасоблена ў Ісьляндзіі, але найперш праз падабенства абедзвюх гаспадаркаў. Напрыклад, у 1998 року прыкладна 73% Ісьляндзкага таварнага экспарту і каля 50% агульнага экспарту складалі прадукты рыбалоўства і рыбнай перапрацоўкі. На Фарэрскіх выспах апошняя лічба дасягала 99%.

Фарэрскім выспам вартна выкарыстаць досьвед Ісьляндзіі і прыняць заканадаўства ЭЗ у сфэры рэгуляваньня замежных інвэстыцыяў зь нешматлікімі мадыфікацыямі з мэтай абароны вельмі адчувальнага сэктару рыбалоўнае прамысловасьці на Фарэрах. Гэткая палітыка сталася б станоўчым сыгналам для шматлікіх замежных інвэстараў. Выкарыстаньне заканадаўства, створанага на Ісьляндзіі, будзе карысным для Фарэрскіх выспаў у стымуляваньні разьвітку фондавых і дакумэнтарных рынкаў, фондаў узаемадапамогі, ролі банкаў, брокэраў і г.д., а таксама ў ажыццяўленьні згаданымі суб'ектамі іх абавязкаў.

13 Recommendation by the Veterinary Subgroup EC — Faeroe Islands.

14 Fiscal Adjustment and Economic Progress: an Optimal Fiscal and Legal Framework to Promote Economic Growth and Investment in the Faeroe Islands. P.54.

15 Landsbanki Føroya Information Memorandum 2004. P.23.

With the signing of the new free trade agreement between the Faeroes and the EU, the Faeroes no longer faces significant impediments to selling processed exports to the EU. Previously, 60% of the value of Faeroese exports (largely fish and fish products) were affected by high tariffs and/or quotas and were thus constrained in entering the EU market. With the new agreement that level has fallen to about 3%-5% (i.e. some 95-97% of all Faeroese exports are listed as free trade), with the principal export affected being shrimp.¹⁶ Thus, Faeroese processed pelagic and demersal fish can now enter the EU market without impediments as can the processed salmon from the aquaculture industry in the Faeroes. One constraint in the new agreement is that in the event of a shortfall of its fish supply, the Faeroes cannot buy fish from another country such as Norway and on-sell it in the EU market without attracting tariffs.

On 28th of November 2003 the Faeroe Islands and the EU made an agreement on Faeroese membership in the Pan-European System of Cumulation of Origin. This was a positive breakthrough in the negotiations with the EU, and for the Faeroese industry and society as a whole.

Because of the trade agreement concluded with the EU, the Faeroese Customs Act is based on the international Customs Cooperation Council's (CCC) Harmonized Commodity Description and Coding System and customs duties are based on the EU GATT rates.¹⁷

Conclusion: Iceland's Model instead of the EU Membership

The Faeroes rejected membership in the EU. Instead, the Faeroe Islands negotiated two agreements with the EU, one on fisheries — which provides for access by the EU and the Faeroes to each others' coastal waters to fish — and the other on trade — which broadly provides for the abolition of customs duties and quantitative restrictions in trade between the EU and the Faeroe Islands. The Faeroes is "strategically located" close to the Northern EU market with convenient regional and international air links with the EU and Iceland.

The further development of the relations between the Faeroe Islands and the EU could be seen from the different perspectives, however taking into account the structure of the Faeroese economy completely dependent on the fishing and aquaculture industries. From the one side, membership in the EU for the Faeroe Islands should not be dismissed out of hand publicly. An on-going effort should be made to ensure that membership in the EU is appraised on an annual basis. But the North Atlantic States, such as the Faeroe Islands, depend upon fisheries for a living. They have managed to build sustainable fisheries with an efficient industry. It is impossible for them to give up control over the fisheries resource to enter into a system of the Common Fisheries Policy which has proven itself unable to manage its own resources.

However, it seems that Iceland is the best proxy for the Faeroes and in particular for Faeroese economy. Certainly, Iceland is larger, but it is a fishing-based economy. While fishing is less of a component of GDP now than in the past, it dominated the economy in the earlier period. Furthermore, Iceland is a welfare state that costs about half of the other Nordic welfare states. Using Iceland as a model for the Faeroese welfare state is viable not only because of the success of the Icelandic model, but also because of the similarity of the two economies. For instance, in 1998, about 73% of Iceland's merchandise exports and about 50% of total exports were accounted by fishing and fish processing, versus 99% of total exports in the Faeroes.

The Faeroes should follow the example of Iceland and adopt the EU legislation on the treatment of foreign investment, with a few caveats to protect Faeroese sensitivities in the fishing sector. This would send a positive signal to all foreign investors. Review of the legislation created by Iceland will be helpful for the Faeroe Islands to promote the development of a stock exchange, bond and bills markets, mutual funds, the role of banks, brokers etc and appropriate responsibilities.

¹⁶ Fiscal Adjustment and Economic Progress: an Optimal Fiscal and Legal Framework to Promote Economic Growth and Investment in the Faeroe Islands. P.54.

¹⁷ Landsbanki Føroya Information Memorandum 2004. P.23.